

دستاوردهای هسته‌ای جدید کشور و مذاکرات وین

ظاره‌گر تنش آفرینی‌های طرف آمریکایی و بی‌عملی طرف اروپایی بود، آغاز غنی‌سازی ۶۴ درصدی توسعه ایران، به دلیل وجود فضای سخت و حساس و همچنین تشید انتقادها به رفتارهای غرب در جامعه جهانی سبب شد غریبی‌ها نتوانند اقدام خاصی انجام دهن. بنی‌بار به نظر نمی‌رسد توسعه برنامه هسته‌ای ایران به حسابی غنی‌سازی ۶۴ درصدی باشد. در حال حاضر آنچه برای طرف غربی حساسیت برانگیز است، فاصله زمانی ایران تا ساخت بمب اتم است. برخی مخالف آمریکایی می‌گویند این فاصله در حال حاضر به دو هفته کاهش یافته درحالی‌که آنچه مطلوب است، فاصله زمانی دست‌کم یک سال است و انتظار می‌رود با احیای مجدد برنامه به دو سال هم کاهش یابد. اگر دستاوردهای هسته‌ای کشور بازگوئی‌کننده این بخش از نگرانی غرب باشد، اختلال دارد و اکتشاف از جانب غرب را به دنبال داشته باشد، در غیر این صورت انتظار نمی‌رود تأثیر چندانی بر تحرکات غرب داشته باشد. شاید بتوان گفت بیشترین احساس خوشحالی را خود سازمان انرژی تأمی داشته باشد که بر توسعه برنامه هسته‌ای کشور همواره اصرار داشته و دستاوردهای جدید را در راستای برنامه‌های خود می‌داند.

هم گرفته است. فراموش نکیم که هدف اصلی آمریکا و متحдан غربی اش از امضا برای محدود کردن توانایی هسته‌ای ایران و اعمال نظارت‌های سخت بر آن بود. حالا آمریکاها به روشنی می‌بینند که خروج‌شان از برجام و تلاش برای بی‌کاری‌کردن آن، نه تنها باعث نکشیدن برنامه هسته‌ای ایران نشده بلکه توسعه هسته‌ای کشور به روال طبیعی، با وجود سختی‌های بسیار، ادامه داشته است. حتی اقدامات ایدزی اسرائیل علیه برنامه هسته‌ای کشورمان که هیچ‌گاه با حکومتی کشورهای غربی و شرقی در برجام همراه نشد نیز نتوانسته است حرکت آن را متوقف یا کنکد. از این بابت می‌توان گفت دستاوردهای هسته‌ای کشورمان می‌تواند پاسخی کوبنده به مدعاً نکردن حرکت هسته‌ای ایران باشد. اما این دستاوردها تا چه اندازه می‌تواند به مذکوره‌کنندگان کمک کند؟ نهانگامی که ایران غنی‌سازی 60% درصدی را آغاز کرد، حرکت آمریکایی‌ها و متحدان اروپایی‌شان برای مذاکره با ایران شتاب گرفت و روند مذاکرات در وین برای رسیدن به نتیجه سریعتر شد. غنی‌سازی 60% درصدی خط قرمزی بود که طرف غربی هیچ‌گاه گمان نمی‌کرد ایران به سمت آن برود. اما در اوج بحران در روابط ایران و آمریکا که جهان عملا

کشومان، بویزه آن دسته از دستاوردها که می‌تواند نزد غربی‌ها حساسیت ایجاد کند، تا چه اندازه‌ای متواند بر مذاکرات هسته‌ای تأثیر بگذارد؟ آیا این دستاوردها می‌توانند توان زارهایی به مذاکره‌کنندگان بدهد که با دست پرتوی در گفتگوها شرکت کند و امکان ریجیستری با اینکه حساسیت طرف مقابل را شنید خواهد کرد و این موضوع روند مذاکرات را پیچیده‌تر خواهد کرد؟ با توجه به سیر حرکت هسته‌ای کشور در سال‌های اخیر بعید به نظر می‌رسد که این دستاوردها بتوانند تأثیر عمیقی بر مذاکرات بگذارند. قبل از هر چیز باید به این نکته اشاره کنیم که تمامی این دستاوردها که در چارچوب تحقیق و توسعه نیز می‌گنجد، ذیل برجام است و به همچوشه خارج از خطوط برجام نیست؛ بنابراین در صورتی که اتفاق خاصی نیفتد و مسئله خاصی پیش نیاید، انتظار نمی‌رود این دستاوردها خذشته‌ای به روند مذاکرات وارد کند. نکته دیگری که می‌توان به آن اشاره کرد، خود توانایی هسته‌ای ایران است. برخلاف آنچه دولت قبلي آمریکا انتظار داشت و حتی جناحی در دولت فعلی آمریکا انتظار داشته است، توانایی هسته‌ای ایران با وجود فشارهای موجود و اعمال تحریم‌های سخت نه تنها کند نشده بلکه سرعت

محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی انتگرال کشورمان، اعلام کرده است که شانزدهمین سال روز ملی فناوری هسته‌ای که امروز شنبه با حضور رئیس جمهور برگزار می‌شود، از دستاوردهای جدید هسته‌ای کشورمان در زمینه‌های مختلف پیشکویی و تحقیق و توسعه های زیرساخت هسته‌ای کشور بهره‌برداری می‌شود. آنچه امروز رونمایی خواهد شد، در نتیجه سرمایه‌گذاری های کلان و موثر کشور در راستای توسعه توان هسته‌ای و زیرساخت های کشورمان است که می‌تواند در جهت توسعه اقتصادی و زیربنای های کشور و همچنین رفع بسیاری از نیازهای کشورمان به وجود دارد. زمینه درمانی، کشاورزی و تامین آب مورد نیاز موثر باشد. این در حالی است که مذاکرات هسته‌ای کشورمان برای بازگشت آمریکا به توافق و رفع تحريمها به اوج خود رسیده وارد فاز حساس و سرنوشت سازی شده است. به قوه مقامات ارشد کشورمان از جمله حسن امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان، مذاکرات هسته‌ای به توافق نهایی بسیار نزدیک شده و تنها یک یا دو مورد حل نشده باقی مانده که به اتخاذ تصمیم‌های سیاسی نیاز دارد. در اینجا این پرسش مطرح می‌شود که دستاوردهای جدید هسته‌ای

یادداشت

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

ی دی

حقیقت این است که مذاکرات هسته‌ای دچار رکود آشکار شده و توضیح مشخصی برای آن راهه نمی‌شود. تو دور هشتم مذاکرات وین، جنبجوشی در طرفین ۵+۱ مشاهده می‌شد. آن هنگام اولين دور مذاکره‌هاي بود که بعد از آخرين دور ششم دولت قليل، دولت آقاي رئيسی به طور جدي، درگير با آن شده بود و به پيچدگي‌هاي آن و نقش تک اعضاي گروه ۵+۱ در پيشبردي توافق مذاکرات، آشنا شده بود. در اين دور مذاکره‌هاي هنگام آيراني بعد از يك دور ماراتن، در جايگاه واقعی خود شنشستند و آما آرام به چاندنزی درباره منافع ملي پرداختند؛ اما متأسفانه افسار سياست‌هاي کلان مذاکرات عمده‌تا در دست اوليانوف، سفير روسие در وين بود که همگان از جمله شرق و غرب و مردم ايران از زبان او می‌فهميدند که مذاکرات هسته‌ای ايران کجاي کار است و آيا قرار است به نتيجه برسد یا در بن‌بست قرار گيرد؟ با وجود اين مشکل، مذاکرات هسته‌ای پيش رفت و اميد جدي به وجود آورد که می‌تواند به پيان تحريمها، برگشت پول‌هاي بلوكه شده ايران در خارج، فروش نفت و انتقال بانک‌هاي ايراني به بانک‌هاي جهاني، راهاندازي صادرات، فعلانشدن بخش خصوصي، کوتاهشدن دست کاسپيان تحريم... منتهي شود و مردم ايران که در گرداد فقر، تورم، بى کاري، گرانی فوق طاقت و مهاجرت‌هاي ناخواسته به سر می‌برند، روی آرامش آسيابيش بینند و شايد کشور به روال عادي بازگردد و ايران در مسیر رشد و توسعه قرار گيرد؛ اما طبق معمول چنين نشد احراب مسکن سعي دارند مذکرات را در مسیر منظر خود پيis ببرند؛ به ويزه کنگره ایالات متحده که در آستانه انتخابات ميان دوره قرار دارد و همین مسئله، هم شرايط را برای سنا و هم مجلس نمائندگان قدری پيچيده و حساس گرد است. از اين رويه اخيري شاهد تقابل پرگرتر قوه مقننه آمرika در برابر دولت بابن هستي، البته در آن سوي داستان مجلس شوراي اسلامي هم طبق قانون اساسی جمهوري اسلامي خود را مقدم به ورود در مذاکرات هسته‌ای می‌کند؛ چون طبق قانون اساسی هرگونه توافق، معاهده، قرارداد... با طرف خارجي باید به تصويب مجلس شوراي اسلامي برسد. حال نكته اينجاست که در دوره روحاني با وجود توافق بين ايران و ۵+۱ و تاييد مجلس نهم، بر جام به عنوان قانون به تصويب نرسيد؛ بنابر اين سند بر جام در قالب سند تعهدات متقابل طرفين در پرونده فعالities هسته‌ای تلقی شد که باید طبق بندها و مصوبات هرگدام تعهدات خود را به اجرا برساند و چون بر جام به صورت قانون در مجلس تصويب نشد، يكگر آن چالش‌هاي مربوط به الزام اجرائي کردن قانون در کشور وجود نداشت. هرچند مجلس ايران و کنگره آمرika در جريان جرئيات مذاکرات، توافقات صورت گرفته و تعهدات طرفين بوده و هستند؛ اما اين رود و نظرات اهرم مقوقي را ايجاد نمی‌کند. از اين رويه اكنون هم مجلس شوراي اسلامي و هم کنگره آمرika برname‌هاي خاص خود را برای پيشبردي مذاکرات در مسیر منظر خود دارند که در هنوز بريخ اخلاقلاف جزئي در طرفين ذيل برنام وجود دارد؛ و كي و به چه ترتيبی به تعهدات يكري که در يك مقطع احیای روسیه برای گرفتن تضمین از روان - مسکو در همه حوزه ها از بحران اوکراین بود. البته اندکي ای رام را از آمرika برای کار در ترتیب آن مشکل به خصوص ز مقامات اروپايان مانند جوزف ض وجود دارد که كرملین مایل ن است. مذاکرات احیای بر جام عنوان اهرم فشاري عليه غرب روان به بازار که می‌تواند موجب مضافات زمانی که مذاکرات قطعاً داغدغه و نکرانی غرب در پرونده فعالities هسته‌ای

مدت و میان مدت
جهانی بازسازی و احیا کنند. در
ممکن است بکوشد وضعیت
سدآ کند اما چون تکلیف جنگ
است تهران بخواهد مذاکرات
این حقوق داد خاطرنشان کرد که عنصر اصلی در
پیشبرد مذاکرات به قدرت چانهزنی طرفین برای گرفتن امتیاز بیشتر
بازمی گردد. به معنای روش‌شنتر کلمه همه چیز در مذاکرات تابعی از
موازنه قوای است؛ بنابراین ایران به تناسب قدرتی که در اختیار دارد، توان
چانهزنی دیلماتیک را برای گرفتن امتیازات در دستور کار قرار می‌دهد.
بک از این‌ها، قفت آنفی راه ایران د. تقضیت نهاد؛ چنان‌نهاد

روسیه و موضع گیری با وجود دستکارهای دینی‌گاهی سوسنده از مذاکرات در بروزه این تجاوز، یکی از دلایل اصلی زمین‌گیرشدن مذاکرات هسته‌ای است. آنچه از اظهار نظرهای غرب برمی‌آید، حاکی از این است که آنها بر عکس، علاوه داشتن در آستانه رود نظامی روسیه به اوکراین، سریع‌تر مذاکرات هسته‌ای با ایران را به پایان برساندند تا در جنگ اقتصادی اروپا با روسیه، ایران را نظر نفت و گاز در کار خود داشته باشند. آمریکا هم برای پرداختن تحریم‌ها از سپاه پاسداران، راه حل‌های میانه‌ای داد تا شاید بتوان موضوع را حل کرد و به قول وزیر امور خارجه کشورمان، سپاه هم با عبور از نام سپاه به خاطر به نتیجه رسیدن برجام، موافقت کرده بود؛ اما ایران با موضع گیری عجیب و غیرمتعارف خود در مخالفت با اعمال غیرانسانی و جایت جنگی روسیه در اوکراین در شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد نشان داد می‌خواهد مذاکرات هسته‌ای را تقدیم اهداف روسیه کند. ایران به عنوان قریانی تجاوز، سال‌ها در پنهان جهان می‌جنگید تا کشورهای عالم را قانع کند نسبت به تجاوز نظامی عراق به ایران اذاعان و اعتراض کند و همین روسیه بکی از موانع اصلی در اقرار شورای امنیت سازمان ملل متحد به تجاوز علیه ایران در دو کاهش تسلیحات کشیده بود. هم‌چنان‌که من در مذکور شد،

نگرانی جامعه جهانی از نقطه گیری هسته‌ای ایران بازمی‌گردد. ازین‌رو به نظر می‌رسد اروپایی‌ها و آمریکا برای اینکه ایران را حتی المقدور از نقطه گیری هسته‌ای دور نکند، در تلاش‌اند که کماکان مذاکرات ادامه پیدا کنند. ولی آنکه امکان دارد این مذاکرات در کوتاه‌مدت به یک توافق منجر نشود؛ اما چون از نگاه غرب تداوم مذاکرات می‌تواند اهمیت برای مدیریت تهران در حوزه پرونده فعالیت‌های هسته‌ای باشد، سعی می‌کند مذاکرات با شدت و ضعف تداوم داشته باشد، حتی اگر خبری از نشست‌های حضوری مشترک در وین نباشد.

این تحلیلگر مسائل بین‌الملل در ادامه تأکید داشت: باوجود آنچه گفته شد که پروسه مذاکرات از یک بازه زمانی منطقی خارج شود، بی‌شك به سمت انسداد کشیده می‌شود؛ درین صورت قطعاً نوع تقابل غرب با ایران متفاوت از شرایط کنونی خواهد بود. چون اگر شاهد شکست مذاکرات باشیم، این‌دای به ساکن ایران افزایش سطح غنی سازی، بالارден میزان ذخایر اورانیوم و استفاده از سانتریفوژهای پیشرفته‌تر را ارجاعی می‌کند که به نقطه گیری هسته‌ای برسد؛ اما این نقطه باید کار نیست؛ حاکی که در ادامه مطمئناً لازم است، نفع بخود

پری و پیری، بینوں کے مذکور شئے میں سونے کی میزیزیوں کی طرف
معلوم و زخمی بہ جا گذاشت و ہمہ زیربنہاہی اقتصادی صنعتی
کشور را نابود کرد۔ حال ما را چہ شدہ کہ تجاوز مشابہ را تفسیر بہ
دلخواہ میں منافع و امنیت ملی ایران را در گرو اهداف روسیہ
فراہم دھیم؟ ازو سوی دیکر، برخی گفته‌ها حاکی از آن است کہ ایران
تمایل دارد مذکورات تطبیق یابد تا بدستوردها ہی هستہ‌ای مخصوصی
ناشیل آید کہ البتہ اهل فن می داند ایران در جایاکہ تنکولوژیک خوبی
از نظر ہستہ‌ای قرار دارد و با تفاوت ہستہ‌ای و برداشت تحریم‌ها
راہاندازی اقتصاد ہم تو انداز را خود را در مسیر علم و فناوری ادامہ
دہد و نیاز به توقف مذکورات ہستہ‌ای در این مقطع حساس نیست کہ
فیضانِ منافع ایران از جنوب شرقی

غرب ہم متفاوت از مذکورات وین است. مضائق مسٹلہ مکائیسم
ماشہ ہم مطرح است: بنابرین نباید فربیب شرایط کنوئی را خورد
کہ دولت بایدن برای احیای برجام قادری پیچ تحیرم‌ها برای فروش
نفت را اُسل کرده است. ضمن اینکہ در ادامہ احتمال بروز رفتارہای
فراسیاسی و فرادیلماتیک ہم وجود دار. از این و اہم فشار ایران
ذیل رسیدن بن نقطہ گیریز ہستہ‌ای تا زمانی کارساز است کہ برای
غرب قابل تحمل باشد۔ اگر غرب بہ این یقین برسد کہ کیفیت و
کمیت فعالیت‌های ہستہ‌ای ایران از حالت صلح آمیز خارج شدہ
است و تهران بہ دنبال نظامی کردن قدرت ہستہ‌ای خود است، شاہد
تغییر معادل خاہمکار

کا دوبارہ بہ مسیر دونالد ترامپ
اکہ اکتوبر بارخی معافیت‌ها
سو بددہ است. بی بگیر و در آن سو
ہستہ‌ای خود را گسترش دهد.
اج از توان دوطرف خواهد شد.

نہ اکتوبر تقویتی کو ہمچنان
ول تفاق باشیم، قطعاً خاصیت
خالقان بستر رشد پیدا می‌کنند.
ات وین برای آن شکل گرفت،

شادمانی هسته‌ای در سکوت وین

شادمانی هسته‌ای در سکوت وین

عبدالرحمن فتح الهی: در حالی دولت سیزدهم امروز اولین روز ملی فناوری هسته‌ای اش در قرن پانزدهم را برگزاری کنده مذاکرات هسته‌ای با توقفی ۲۹ روزه مواجه است. بدنبال این توقف، هجمه کنگره چه از سوی جمهوری خواهان و چه از سوی دموکرات‌ها علیه دولت بایدن با هدف عدم احیای برنامه پرتوگیری شود. اگرچه برخی از حلیلگران این واکنش تند کنگره را متاثر از انتخابات میان دوره‌ای نوامبر (آبان) می‌دانند ولی به موازات تشدید مخالفت کنگره شاهد تغییر موضع دولت بایدن در مقابل مذاکرات نیز هستیم. در این رابطه علاوه بر متمکردن تهران در توقف مذاکرات از سوی جین ساکی، سخنگوی کاخ سفید و ند پرایس، سخنگوی دستگاه سیاست خارجی ایالات متحده، آتنوی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا هم نسبت به آینده مذاکرات چندان خوشبین نیست. در عین حال نیاز مارک میلی، رئیس ستاد مشترک ارتش ایالات متحده هم در جلسه استعمال کنگره با خروج سپاه از لیست گروه‌های ترویریستی آمریکا (F.T.O.) مخالفت کرد. اما در آن سوی داستان نیز صدای مخالفان داخلی مبنی بر ادامه مذاکرات توسعه دولت رئیسی بیشتر شده است. علاوه بر ارسال نامه ۱۹ نماینده مجلس شورای اسلامی به رئیسی برای اخذ تضمین‌های محکم‌تر از طرف مقابل و حفظ خطوط قرمز نظام در مذاکرات وین، پیش‌تر کمیته‌ای پنج‌نفره موسوم به کمیته «ضدبرجام»، مخالفت خود را با حصول توافق اعلام داشتند. افزون بر نکات یادشده در روزهای اخیر برخی نمایندهان با ادعای دسترسی به متن ۲۷ صفحه‌ای از توافق صورت‌گرفته در وین، فضایی تخریبی را برای توقف کامل مذاکرات ایجاد کردند. تمامی این نکات به موازات تأثیر در ادامه مذاکرات، شرایط را به وجود آورده است که بیم انسداد و شکست کامل احیای برنامه می‌رود؛ «شرق» در گفت‌وگویی با استادان دانشگاه و کارشناسان به کالبدشکافی دقیق تراشی امروز مذاکرات پرداخته است. در این گفت‌وگتها ضمن برسی تاثیر تقابل پارلمانی (مجلس شورای اسلامی و کنگره آمریکا) بر عقبگرد دولت‌های تهران و واشنگتن از ادامه مذاکرات، نتگاهی به سنتواروپهای احتمالی، در صورت شکست کامل مذاکرات شده است که در ادامه می‌خوانید:

دموکرات‌ها اکثریت خود را هم در سنا و دست بدهند و چون این مسئله از نظر سیاستگذاری این شرایط باعث می‌شود که دو به ایران قدری محاطانه و محافظه‌کارانه وی در ادامه خاطرنشان کرد که اگر خارجه ایالات متتحده در مصاچه اخیر هسته‌ای چندان خوبشین به نظر نمی‌رسی سخنگوی دستگاه سیاست خارجی آمریکا کرده بود اما نمی‌توان این سخنان را دلیلی مذاکرات احیای برجام به شمار آور؛ چراکه با هدف مناور سیاسی و فشار دیلماتیک و مطرح شده باشد. از این‌رو فکر می‌کنم بالاست و تحقیق آن به تلاش دو طرف در بر موضع و مشکلات جاری بستگی دارد هنوز برخی موضع و پالاش‌ها در داخل هر شاید برخی تحولات بین‌المللی بر سر راه دارد. در ترتیجه نه سخنان تقریباً متفق مقابله مکرر مستولین در داخل کشور را نمی‌توان برای مذاکرات برجام در نظر گرفت. این کارشناس مسائل بین‌الملل در ارتقا به بحث خروج سپاه از لیست گروه‌های برخی از مقامات و شخصیت‌های کشور موسکوی و تروریسم اشاره کرد و افزای همچنان بحث تضمین باشد. در این رابطه

کوروش احمدی، دیبلمات پیشین ایران در سازمان ملل و تحلیلگر ارشد مسائل بین‌الملل؛ ابتدا باید بگوییم که من شرایط کنونی را یک بن‌بست نمی‌دانم. وضعیت سیاسی داخلی در آمریکا بهخصوص فشارهای اخیر کنگره بر دولت بایدن هم نمی‌تواند مانع جدی بر سر راه احیای برجام باشد؛ جراحته اگر دولت بایدن با توجه به ترکیب فعلی سنا به دنبال احیای برجام باشد، کنگره نمی‌تواند مانع جدی باشد. برای مثال، نماینده‌گانی که این روزهار پی تصویب قانونی برای موكول‌کردن خروج سپاه از لیست گروه‌های تروریستی آمریکا موسوم به افتخار هستند، به ۶۰ رأی در سنا نیاز دارند. چون ۵۰ کرسی سنا در اختیار جمهوری خواهان است برابر عبور از «فیلی باستر» (Filibuster) و تصویب طرح مذکور باید ۱۰ سناتور دموکرات هم به جمهوری خواهان بپیومندند که بسیار دشوار است. به فرض اینکه ۱۰ سناتور دموکرات هم به جمهوری خواهان بپیومندند و نهایتاً شاهد تصویب چنین طرحی هم باشیم، رئیس جمهور آمریکا می‌تواند آن را و توکن، مگر اینکه سنا بتواند با ۶۷ رأی یعنی دو سوم اعضای سنا این طرح را تصویب کند که توان و توکن دن رئیس جمهور را خنثی کند. البته بسیار بعد است مخالفان احیای برجام بتوانند ۶۷ رأی در سنا را باید این مهم داشته باشند. به طورکلی قوه مجریه در آمریکا اختیارات وسیعی در سیاست خارجی دارد و کنگره مشکل می‌تواند مانع اجرای سیاستی در این حوزه توسط رئیس جمهور شود.

اين دیبلمات پیشین کشور در ادامه بیان کرد: بالين حال، تحولاتی که در کنگره و سیاست داخلی ایالات متتحده در جریان است، فارغ از مباحث حقوقی و فارغ از اینکه قانونی در کنگره تصویب بشود یا نشود، می‌تواند با توجه به درییش بودن انتخابات میان دوره‌های کنگره فشار ای اکثر فراغت داشته باشد. این انتخابات میان دوره‌های کنگره داده که